
Kyrkomötet Ekumenikutskottets betänkande 2013:1

Arbetsgrupp för förföljda kristna samt religions- och övertygelsefrihet

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2013:20 Arbetsgrupp för förföljda kristna och motion 2013:67 Religions- och övertygelsefrihet. Eftersom utskottet menar att motionsönskemålen i huvudsak är uppfyllda förslår utskottet att motionerna avslås. Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:20.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:67 punkt 1.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:67 punkt 2.
4. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:67 punkt 3.
5. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:67 punkt 4.
6. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:67 punkt 5.

Motionernas förslag

Motion 2013:20 av Margareta Viklund, Arbetsgrupp för förföljda kristna

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en arbetsgrupp med uppdrag att undersöka och föreslå hur Svenska kyrkan kan agera för att direkt stödja dem som förföljs för sin kristna tro, framförallt i Mellanöstern men även i andra delar av världen.

Motion 2013:67 av Britt-Marie Danestig, Religions- och övertygelsefrihet

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att konstruktivt och kraftfullt arbeta för religions- och övertygelsefrihet.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att på olika sätt synliggöra våldet och trakasserierna mot religiösa grupper och oliktankande.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att använda sitt kontaktnät med andra kyrkor, både nationellt och internationellt, i syfte att motverka våld och förföljelse av religiösa grupper.
4. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ge aktivt stöd och hjälp till personer som utsätts för diskriminering, trakasserier och våld på grund av sin kristna tro.
5. Kyrkomötet beslutar att regelbundet ta upp förföljda kristna i förbönen.

Bakgrund

Förföljda kristna

Svenska kyrkans breda arbete med stöd till förföljda kristna finns redovisade i Eu 2012:3, Eu 2011:4 och Eu 2010:1.

De senaste åren har frågan om svenska migrationsmyndigheters bedömning av konvertiters trovärdighet blivit en central fråga. Hösten 2012 gjorde en lång rad kyrkoledare ett uttalande om religion och asyl. Uttalandet skickades bl.a. till Migrationsverkets generaldirektör, migrationsministern och civilministern. Bakgrunden var att allt fler konvertiter bedömdes som icke trovärdiga och därför nekades asyl i Sverige. Kyrkoledarna i Sveriges Kristna Råd (SKR) krävde att Migrationsverket och migrationsdomstolarna skulle satsa på fortbildning kring frågekomplexet religion och asyl. Uttalandet finns i sin helhet på www.svenskakyrkan.se/migration samt www.skr.org/nyheter/sveriges-kyrkoledare-kraver-att-svenska-myndigheterutbildas-i-religion/. Uttalandet följdes upp med möten med Migrationsverket. Dessa har bl.a. resulterat i en utbildningssatsning under 2013. Ett första seminarium för Migrationsverkets anställda hölls i juni och ytterligare fyra seminarier kommer att genomföras under hösten 2013. Vid seminarierna presenterar företrädare för olika medlemskyrkor i SKR, t.ex. från Svenska kyrkan, fakta om religion och kristen tro och deltagarna i seminarierna får även göra fallstudier.

En uppmaning, bland annat från irakiska kyrkoledare, har framförts till KV:s medlemskyrkor att inte endast sätta fokus på de kristnas situation då risken skulle öka för att grupper ställs mot varandra. Att olika religiösa grupper ställs mot varandra sker idag både i Syrien och Egypten med förödande lidande och död som följd för alla inblandande oavsett religiös tillhörighet.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Frågan om förföljda kristna samt förslag på hur Svenska kyrkan kan arbeta med frågan har behandlats i Ekumenikutskottet de senaste tre åren (Mot 2010:7, Eu 2010:01, Mot 2011:9, Eu 2011:4, Mot 2012:6 och 28, Eu 2012:03).

Vid samtliga tillfällen har utskottet betonat att frågan om förföljda kristna är viktig och hänvisat till det arbete som Svenska kyrkan bedriver dels i egen regi och dels genom olika ekumeniska organisationer, nationellt, europeiskt och internationellt. Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut vid kyrkomötena 2010, 2011 och 2012 har varit att avslå motionerna. Kyrkomötet har beslutat i enlighet med utskottets förslag.

Religions- och övertygelsefrihet

Frågan om förföljelse för sin tro berör i hög grad rätten till religions- och övertygelsefrihet. Även i den frågan bedrivs arbetet ekumeniskt, både på nationell och på internationell nivå. På ärkebiskop Anders Wejryds initiativ möttes religiösa ledare för olika trossamfund i Sverige i maj 2010. Vid mötet konstituerades ett nationellt interreligiöst råd; Sveriges interreligiösa råd (SIR). I rådet ingår företrädare från olika kristna trossamfund, muslimer från sunni och shia, judar, buddhister, bahá'i, sikher och hinduer. Rådet vill verka som nationell mötesplats för religiösa ledare i Sverige och antog vid etablerandet fem särskilda syften:

- Främja och skapa förutsättningar för interreligiöst samarbete i Sverige.
- Lyfta fram religionens roll för att skapa fred och samförstånd i samhället.
- Vara en röst i det offentliga samtalet om etik och andlighet.

- Utgöra en enad röst gentemot antisemitism, islamofobi och annan religionsfientlighet.
- Stärka friheten till religiös tro och utövning i gemenskap och individuellt.

SIR har efter det konstituerande mötet träffats regelbundet några gånger per år. Det har även medverkat i den av FN utlysta Interfaith Harmony Week, som äger rum första veckan i februari sedan år 2011. Vid den första Interfaith Harmony Week antog och undertecknade rådet ett uttalande angående religions- och övertygelsefrihet som bl.a. slår fast att det finns en etisk kärna som i all väsentlighet är gemensam för mänsklighetens religiösa traditioner. Genom dialoger och samtal baserade på en helhetsförståelse av människolivets okränkbara värdighet vill rådet främja samförstånd. Femton religiösa företrädare och ledare i Sverige har undertecknat uttalandet.

Inom Svenska missionsrådet (SMR) utförs ständigt ett arbete med frågor som berör mänskliga rättigheter och där frågan om religions- och övertygelsefrihet är en viktig beståndsdel. En del av detta arbete handlar om att försöka påverka svensk utrikespolitik, hur den ska utformas med hänsyn också till religions- och övertygelsefrihet. SMR har även erhållit Sidafinansiering för ett treårigt projekt som ska stödja samarbetsorganisationers kapacitet vad gäller att främja religions- och övertygelsefrihet i sin egen kontext. I projektet kommer SMR att samarbeta med organisationer i Indien och Egypten. Svenska kyrkan deltar i arbetsgruppen för projektet.

I SKR arbetar man också med integrations- och migrationsfrågor på olika sätt. Ett sätt är att stödja människor som söker asyl i Sverige på grund av religiös förföljelse i hemlandet. Ett exempel på detta är beslutet från SKR:s årsmöte 2007 där texten *Detta vill vi* antogs. Texten behandlar mänskliga rättigheter och är baserad både på bibeln och på FN:s förklaringar, artikel 2. Delar av texten berör direkt religionsfrihet. Även i betänkandet Eu 2012:3 nämndes det arbete som Svenska kyrkan bedriver som medlem i SMR. I sina kontinuerliga samtal med Utrikesdepartementet och SIDA driver SMR frågor om religionsfrihet som en av de mänskliga rättigheterna, inkluderat religionens roll i utvecklingssamarbetet.

SMR och SKR förebereder en gemensam konferens under hösten som har som målsättning att stärka religionsfrihetens ställning i Sverige.

Frågan om religions- och övertygelsefrihet uppmärksammas även de i internationella ekumeniska organisationer som Kyrkornas världsråd, (KV). Här hanteras även frågor som berör migration, förföljelse på grund av tro, rätten att bygga gudstjänstlokaler m.m. Inom Konferensen för europeiska kyrkor, (KEK), är Church & Society Commission, (CSC) verksam med att arbeta praktiskt och interreligiöst med religions- och övertygelsefrihetsfrågor. För att få EU att agera i frågan försöker CSC även driva på den att arbeta med frågan om religiös förföljelse i Europa.

Manifest för en ny tidsanda

Under Almedalsveckan i år lanserades *Manifest för en ny tidsanda i migrationens, medmänsklighetens och mångfaldens tecken*:

<http://www.skr.org/nyheter/kyrkoledare-lanserade-manifest-i-almedalen-om-en-humanare-migrationspolitik/> Manifestet är startskottet för kyrkorna inom SKR att inför valet 2014 fokusera på integrations- och migrationsfrågor. Manifestet berör i hög grad rätten till religions- och övertygelsefrihet och rätten att slippa förföljelse på grund av sin tro.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:20.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:67 i sin helhet.

Ekumenikutskottet finner att båda motionerna, 2013:20 och 2013:67, berör flera för Svenska kyrkan viktiga frågor – frågan om arbetet med förföljda kristna och frågan om religions- och övertygelsefrihet. Utskottet finner även att frågorna har med varandra att göra.

Utskottet betonar vikten av fortsatt uthållig bön för dem som förföljs för sin tro.

Svenska kyrkan är en del av den världsvida kyrkan och känner smärta och stor solidaritet med sina trossyskon som förföljs för sin kristna tros skull. Därför vill utskottet framhäva vikten av Svenska kyrkans arbete för kristna såväl som för icke kristna globalt, idag inte minst i Mellanöstern. Svenska kyrkans stöd till förföljda gäller även arbete i Sverige. Religionsfriheten måste hela tiden försvaras överallt.

Utskottet understryker att det engagemang som Svenska kyrkan visar och det arbete hon utför kan ökas men det bör främst ske i och genom de ekumeniska och interreligiösa organisationer som Svenska kyrkan är medlem av och aktiv i. Svenska kyrkan är en viktig del av det arbete som bedrivs exempelvis genom Kyrkornas världsråd och Sveriges kristna råd men även i Sveriges interreligiösa råd.

Människors rätt att utöva sin religion är en del av de mänskliga rättigheterna. Detta oavsett vilken tro individen har. Just nu förföljs och lider många kristna i världen och inte minst i Mellanöstern. Vi möts av bilder och rapporter i media som är oerhört svåra att förstå vidden av. Detta lidande drabbar inte endast kristna utan även muslimer. I andra delar av världen attackeras kristna och troende av andra religioner.

Svenska kyrkan arbetar ekumeniskt och interreligiöst, som åskådliggörs i bakgrundstexten. Utskottet vill även poängtera ärkebiskopens arbete genom hans internationella och nationella engagemang. Utskottet vill dessutom hänvisa till det omfattande och viktiga arbete som bedrivs i Svenska kyrkans stift och församlingar.

Utskottet anser att andemeningen i båda motionerna är tillgodosedd och föreslår att båda motionerna avslås.

Uppsala den 26 september 2013

På Ekumenikutskottets vägnar

Eva-Maria Munck, ordförande

Cajsa Sandgren, sekreterare

Beslutande: Eva-Maria Munck, ordförande, Britas Lennart Eriksson, Agneta Brendt, Evy Annér, Lars Stjernkvist, Hakon Långström, Marija Kogler Johnsson, Inga Alm, Erik A Egervärn, Katarina Wedin, Margit Borgström, Anders Novak, Tomas Jansson, Göran Karlsson och Ida Netzel.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Karin Perjus, Måns Gustafsson, Per-Olof Flodström, Gunilla Eldebro, Jenny Delén, Kristina Backe, Ulla Rickardsson, Sofia Rosenquist, Teresia Derlén, Lilian Nilsson, Agneta Hyllstam, Fredrik Sidenvall och Kjell Petersson.

Biskop Hans-Erik Nordin har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Eu 2013:1

Vi reserverar oss mot utskottets förslag att avslå Margareta Viklunds motion 2013:20, som vi anser borde bifallas. En arbetsgrupp skulle ytterligare intensifiera arbetet med förföljda kristna.

Anders Novak och Margit Borgström

Särskild mening

Jag stöder ej utskottets förslag att avslå motionerna 2013:20 och 2013:67.

PO Flodström

Kyrkomötet Ekumenikutskottets betänkande 2013:2

Rätten för av Svenska kyrkan utsända medarbetare att delta i kyrkliga val och att betala kyrkoavgift

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2013:46. Med hänvisning till att en beredning pågår föreslår utskottet att motionen avslås. Organisationsutskottet har yttrat sig med anledning av motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:46 punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:46 punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2013:46 av Bertil Murray, Rätten för av Svenska kyrkan utsända medarbetare att delta i kyrkliga val och att betala kyrkoavgift

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att till kyrkomötet återkomma med förslag som säkrar möjligheten för kyrkotillhöriga som av Svenska kyrkan sänds ut för tjänst i annat land att under sin utlandstjänstgöring i förekommande fall rösta i de kyrkliga valen.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att pröva möjligheten till en ny reglering som möjliggör för kyrkotillhöriga som av Svenska kyrkan sänds ut för tjänst i annat land, och som då inte kommer att tillhöra en svensk-kyrklig församling att under sin utlandstjänstgöring betala kyrkoavgift i den församling från vilken de sänts ut.

Yttrande från andra utskott

Organisationsutskottet har yttrat sig över motion 2013:46, i O 2013:1y, *bilaga 1*.

Bakgrund

Förändringen i relationen mellan Svenska kyrkan och staten ägde rum den 1 januari 2000. Innan dess var personalen anställd i olika stiftelser fram till 1997, utlandspersonalen var anställd bl.a. i Stiftelsen Svenska kyrkans mission och Stiftelsen Svenska kyrkan i utlandet. Någon nationell nivå med rättskapacitet fanns inte. Både dåvarande Riksförsäkringsverket och skattemyndigheterna gjorde bedömningen att dessa stiftelser hade sådana offentligrättsliga drag att det var befogat, både i socialförsäkrings- och i skattehänseende, att låta den utlandsanställda personalen behandlas som om de var kvar i Sverige. Huvudsakligen beskattades därmed inkomsten i Sverige, även om undantag fanns. Den 1 januari

1997 övergick anställningarna till Stiftelsen för rikskyrklig verksamhet, SFRV. Samma bedömning gjordes när det gällde denna stiftelse.

En konsekvens av relationsförändringen 2000 var att den juridiska personen Trossamfundet Svenska kyrkan bildades. Registrerat trossamfund är en ny associationsform som kom till vid sekelskiftet 2000. Trossamfundet Svenska kyrkan saknar de offentligrättsliga drag som stiftelserna hade och är i stället av en privaträttslig natur, vilket innebär att den tidigare tolkningen inte kan göras.

Som utsänd av Svenska kyrkan under mer än ett år avregistreras man från folkbokföringen men behåller sin tillhörighet till Svenska kyrkan. Den som bor utomlands mer än sex månader blir, i normalfallet, inte heller beskattad för sin förvärvsinkomst i Sverige utan det görs i det land där vederbörande är bosatt.

Vem som är tillhörig Svenska kyrkan beskrivs i sjätte avdelningen 29 kap. *Kyrkotillhörighet* i kyrkoordningen. I elfte avdelning 42 kap. *Avgifter och uppbörd* i kyrkoordningen fastställs vem som betalar kyrkoavgift i Svenska kyrkan. Den som får rösta i de olika valen ska vara 16 år, tillhöra Svenska kyrkan och vara folkbokförd i Sverige den dag röstlängden fastställs. Detta gäller de direkta valen. De som tillhör Svenska kyrkan och sitter i kyrkoråd i Svenska kyrkan i utlandet är inte folkbokförda i Sverige men deltar i de indirekta valen av två ledamöter i kyrkomötet.

Vidare valde Svenska kyrkan vid relationsförändringen ett system för kyrkoavgiften, i överenskommelse med staten, som innebär att skatteuppbörden i Sverige ska användas för att uppta kyrkoavgift. Den som inte har beskattningsbar förvärvsinkomst i Sverige kan därmed inte heller betala kyrkoavgift till Svenska kyrkan i Sverige. Då kyrkoavgiften är en viss procent av den taxeringsbara inkomsten betalar endast personer med taxeringsbar inkomst denna. Personer som inte har någon taxeringsbar inkomst, t.ex. studenter, betalar inte någon kyrkoavgift men är ändå röstberättigade.

Medarbetare utsända av Svenska kyrkan tillhör ofta en utlandsförsamling och kan då betala en medlemsavgift till denna. Vissa som är utsända av Svenska kyrkan arbetar där det inte finns någon svenskkyrklig utlandsförsamling och saknar därmed den möjligheten.

Utskottets överväganden

Rubrik

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:46.

Ekumenikutskottet konstaterar att medlemskap i Svenska kyrkan huvudsakligen följer territorialprincipen och det får följder för utsända av Svenska kyrkan, och för andra utlandssvenskar som är medlemmar i Svenska kyrkan. Vidare att rättigheten att få rösta i kyrkovalen är en demokratisk rättighet som borde tillkomma alla kyrkotillhöriga oavsett om man är folkbokförd i Sverige eller inte.

Men med hänvisning till Organisationsutskottets yttrande, 2013:1y, föreslår utskottet att motionen avslås.

Uppsala den 26 september 2013

På Ekumenikutskottets vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Cajsa Sandgren, sekreterare

Beslutande: Britas Lennart Eriksson, ordförande, Agneta Brendt, Evy Annér, Lars Stjernkvist, Hakon Långström, Marija Kogler Johnsson, Inga Alm, Erik A Egervärn, Eva-Maria Munck, Katarina Wedin, Margit Borgström, Anders Novak, Tomas Jansson, Göran Karlsson och Ida Netzel.

Eu 2013:2

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Karin Perjus, Måns Gustafsson, Per-Olof Flodström, Gunilla Eldebro, Jenny Delén, Kristina Backe, Ulla Rickardsson, Sofia Rosenquist, Teresia Derlén, Lilian Nilsson, Agneta Hyllstam, Fredrik Sidenvall och Kjell Petersson.

Biskop Hans-Erik Nordin har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Organisationsutskottets yttrande 2013:1y

Rätten för av Svenska kyrkan utsända medarbetare att delta i kyrkliga val och att betala kyrkoavgift

Till Ekumenikutskottet

Organisationsutskottets yttrande över motion 2013:46

När det gäller punkten 1 i motionen konstaterar utskottet att kyrkomötet 2011 gav kyrkostyrelsen i uppgift att så snart som möjligt återkomma med förslag om rättssäkra direkta val även till en utlandsvalkrets i kyrkomötet (KmSkr 2011:20). Kyrkostyrelsen anför i bilaga 2 till sin årsredovisning för 2013 (KsSkr 2013:2) att beredningen av denna fråga har påbörjats och att en återrapportering kommer att ske till 2014 års kyrkomöte. Enligt utskottet bör resultatet av denna beredning avvaktas innan man fattar beslut om ytterligare utredning av möjlighet till röstning för utomlands bosatta.

När det gäller punkten 2 konstaterar utskottet inledningsvis att lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan endast säger att den som tillhör Svenska kyrkan ska betala en lokal och regional kyrkoavgift vilket kan sägas innebära en generell förpliktelse för alla tillhöriga att betala kyrkoavgift. Avgiftsskyldigheten är dock praktiskt kopplad till den statliga uppbördshjälpen vilket medför att det idag krävs att den kyrkotillhörige har en i Sverige beskattningsbar inkomst för att kyrkoavgift ska tas ut. Om även utsända medarbetare ska kunna betala kyrkoavgift torde därför krävas att Svenska kyrkan själv hanterar administrationen av detta. Det antal personer som skulle beröras av en eventuell möjlighet i enlighet med motionärens intentioner är mycket begränsat. Bara av detta skäl kan det ifrågasättas om man bör tillsätta en utredning för att arbeta fram en särskild reglering, och i förlängningen, bygga upp en särskild administration av ett sådant system.

Enligt utskottet kan det också ifrågasättas om det finns några bärande skäl att, såväl i fråga om rösträtt som i fråga om möjlighet till kyrkoavgiftsbetalning, göra skillnad på utsända medarbetare och andra kyrkotillhöriga som är bosatta utomlands.

Uppsala den 25 september 2013

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Fredrik Nilsson Björner, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Ingela Arheden, Ann-Britt Åsebol, Anders Björkman, Conny Tyrberg, Camilla Widepalm Heurén, Per Lindberg, Sofia Sårdquist, Irene Oskarsson, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Sten-Arne Burman, Bengt Kjellgren, Rolf Persson, Gudrun Carlsson, Sven-Erik Björklund, Per Ingvarsson, Marika Markovits, Peder Fohlin, Ulla Littgren och Celina Falk.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Ekumenikutskottets betänkande 2013:3

Kyrkomötets ansvar för ekumeniken och Lutherska världsförbundet

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2013:49. I den föreslås att kyrkostyrelsen ska redovisa vilka konsekvenser beslutet om samkönade äktenskap fått för Svenska kyrkans ekumeniska samverkan och ställning internationellt. Utskottet uppfattar att beslutet orsakat reaktioner – både positiva och negativa – i den världsvida kyrkan, men menar att det är för tidigt att genomföra en redovisning av beslutets konsekvenser. Utskottet föreslår därför att motion 2013:49 avslås. Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:49.

Motionens förslag

Motion 2013:49 av Lennart Sacrédeus och Karl-Gunnar Svensson, Kyrkomötets ansvar för ekumeniken och Lutherska världsförbundet

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att redovisa vad 2009 års kyrkomötesbeslut i äktenskapsfrågan lett till för konsekvenser för Svenska kyrkans ekumeniska samverkan och ställning nationellt och internationellt, inklusive den splittring den medfört inom Lutherska världsförbundet.

Bakgrund

I samband med att Svenska kyrkan 2006 införde en välsignelseakt över borgerligt ingånget partnerskap mellan par av samma kön kritiserade Mekane Yesus-kyrkan i Etiopien beslutet och tog avstånd från synen på homosexualitet i Svenska kyrkan. Denna oenighet kom också till uttryck i arbetet med *Letter of understanding* mellan kyrkorna. Arbetet fick avbrytas när man inte kunde komma överens om hur man skulle uttrycka sig kring denna fråga. Trots detta fortsatte det nära samarbetet i olika projekt. När sedan beslutet om att vidga äktenskap till att omfatta par av samma kön fattades av riksdagen, och kyrkomötet tog beslutet 2009 att införa könsneutral vigsel, blev reaktionen från Mekane Yesus-kyrkan negativ. Dess råd (council) beslutade i juli 2010 att skicka ett brev till Svenska kyrkan (och till Evangelisk lutherska kyrkan i Amerika som hade beslutat att homosexuella som levde i stadigvarande relationer kunde prästvigas) vilket betecknade beslutet som obibliskt och felaktigt. Brevet uppmanade till att ändra beslutet med en tidsfrist på ett år, annars skulle relationen mellan kyrkorna påverkas. Svenska kyrkan fick brevet först i januari 2011. Ärkebiskopen skickade

ett svar som betonade hur viktig relationen till Mekane Yesus-kyrkan är historiskt och idag, men klargjorde att beslutet inte skulle ändras. I svaret uttrycktes en önskan om fortsatt samtal.

Konsekvenser av beslut

I ljuset av detta svar fattade Mekane Yesus-kyrkans råd i juli 2012 ett beslut om vilka konsekvenser detta skulle få för Svenska kyrkan (och Evangeliska lutherska kyrkan i Amerika som inte heller ändrade sitt beslut). Under denna period fanns täta kontakter mellan Svenska kyrkan och olika delar av Mekane Yesus-kyrkan, både genom utsänd personal och genom handläggare i Sverige, även om man avböjde officiella kontakter på ledningsnivån. I januari 2013 bekräftade Mekane Yesus-kyrkans generalförsamling (som träffas vart fjärde år och är dess högsta beslutande organ) det beslut som rådet hade fattat. Beslutet innebär att Mekane Yesus bryter nattvards- och predikstolsgemenskap med de två kyrkorna och säger upp partneravtalen. Projektsamarbetet kan komma att fasas ut.

Tre av de största medlemskyrkorna i Lutherska världsförbundet (LVF) har nu inte längre kyrkogemenskap med varandra, vilket är besvärligt för LVF eftersom en av de fem aspekter som enligt konstitutionen karaktäriserar LVF är just nattvards- och predikstolsgemenskap. Vid LVF:s rådsmöte i Colombia i juli 2012 bekräftades dessutom av medlemskyrkorna att oenighet i frågor om sexualitet inte ska vara grund för splittring inom förbundet. Svenska kyrkan har uttryckt förhoppningar om att relationen till Mekane Yesus-kyrkan kan förnyas i framtiden, om förutsättningar finns.

Under LVF:s rådsmöte i juni 2013 diskuterades förhållningssätt och konsekvenser av denna splittring inom gemenskapen. Rådet kom enhälligt fram till följande:

Vi är fast beslutna att vara en kyrkogemenskap som LVF:s 143 medlemskyrkor har kallats till genom Guds nåd.

Vi fortsätter att fira den glädje, de välsignelser och den gåva som är en följd av att vi är en kyrkogemenskap. Vi gläds över gemenskapens vitalitet som kommer till uttryck i fortsatt arbete för en rättvis, fredlig och försonad värld.

Vi är oroade över brytningen av gemenskapsrelationer bland tre av våra medlemskyrkor vilken vi uppmärksammas på. Vi vill hantera den smärta denna brytning vållar.

Därför:

Vi uppmanar alla LVF: medlemskyrkor att be för dessa tre kyrkor och för hela kyrkogemenskapen så att relationer blir helade. Vi bejakar den process av "accompaniment" (medföljarskap) som LVF:s kansli har erbjudit dessa tre kyrkor. Som en kyrkogemenskap är vi fast beslutna att arbeta tillsammans. Därför har vi begärt följande:

Att generalsekreteraren fortsätter att sörja för nära kontakt med de tre medlemskyrkorna och fortsätter att erbjuda rum och processer för vidare samtal mellan dem.

Att generalsekreteraren engagerar medlemskyrkorna i fortsatta teologiska reflektioner om hur autonomi i LVF-medlemskyrkornas beslut ska respekteras och uttryckas samt hur de resulterande skillnaderna ska hanteras, samtidigt som medlemskyrkornas åtagande att leva och arbeta tillsammans som en kyrkogemenskap upprätthålls.

Beslutet om vigslar för par av samma kön har inte – med undantag av ovan – haft några konkreta konsekvenser för de officiella partnerrelationer Svenska kyrkan har med andra kyrkor. De *Letter of understanding*, överenskommelser, gemen-

skaper och konkordat Svenska kyrkan upprättat med andra kyrkor löper på enligt plan.

Eu 2013:3

Från ett internationellt perspektiv kan man se att vissa kyrkor planerar för att fatta liknande beslut som Svenska kyrkan vad gäller synen på äktenskapet, samtidigt som andra kyrkor väljer att inte att göra det.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:49.

Utskottet konstaterar att någon faktisk splittring inom Lutherska Världsförbundet inte föreligger samt att LVF inlett en process med fördjupade samtal mellan Mekane Yesus-kyrkan, Evangelical Lutheran Church in America (ELCA) och Svenska kyrkan. Utskottet konstaterar vidare att beslutet om samkönade äktenskap inte fått konsekvensen av brutna officiella relationer – förutom i fallet Mekane Yesus-kyrkan. Beslutet har dock väckt reaktioner – både negativa och positiva – inom den världsvida kyrkan. Utskottet anser att det är för tidigt att redan nu göra en analys av vilka konsekvenser beslutet om samkönade äktenskap fått för Svenska kyrkans ekumeniska relationer och föreslår därför att motionen avslås.

Uppsala den 26 september 2013

På Ekumenikutskottets vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Kristin Molander, sekreterare

Beslutande: Britas Lennart Eriksson, ordförande, Agneta Brendt, Evy Annér, Lars Stjernkvist, Lina Larhult, Hakon Långström, Marija Kogler Johnsson, Inga Alm, Erik A Egervärn, Eva-Maria Munck, Katarina Wedin, Margit Borgström, Anders Novak, Tomas Jansson, Ida Netzel

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Göran Karlsson, Karin Perjus, Måns Gustafsson, Per-Olof Flodström, Gunilla Eldebro, Jenny Delén, Kristina Backe, Ulla Rickardsson, Sofia Rosenquist, Teresia Derlén, Lilian Nilsson, Agneta Hyllstam, Fredrik Sidenvall, Kjell Petersson

Biskop Hans-Erik Nordin har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Vi reserverar oss mot beslutet i Ekumenikutskottet att föreslå kyrkomötet att avslå motion 2013:49.

Kyrkomötet fattade sitt beslut om vigsel av samkönade par trots invändningar som pekade på att ett sådant beslut skulle vålla splittring inom den världsvida kristenheten på en punkt där det dittills rått enhet. Reaktionerna lät inte vänta på sig. Tydligast har reaktionen kommit från den etiopiska Mekane Yesus-kyrkan till vilken Svenska kyrkan länge haft en särskild relation. En av världens största lutherska kyrkor har därmed sagt upp altar- och predikstolsgemenskapen med vår kyrka. Motionärerna bakom motion 2013:49 yrkar på att kyrkomötet uppdrar åt kyrkostyrelsen att skaffa sig överblick och ge kyrkomötet en bild av hur kyrkans

Eu 2013:3

ändrade syn på äktenskapet påverkar Svenska kyrkans möjligheter att fortsätta att vara en trovärdig och viktig aktör i arbetet på kristen enhet. Vi finner att det levande intresse och den lyhördhet för våra medkristnas reaktioner runt om i världen, inte minst i Afrika, som en sådan i motionen efterfrågad redovisning skulle vara ett uttryck för, är just det förhållningssätt som just nu krävs av vår kyrka för att den inte ytterligare ska bidra till splittring i kristenheten.

Anders Novak och Margit Borgström

Särskild mening

Vi instämmer i reservation av Anders Novak och Margit Borgström.

Fredrik Sidenvall, Kjell Petersson och Lilian Nilsson

Kyrkomötet Ekumenikutskottets betänkande 2013:4

Nya dokument från Kyrkornas världsråd om kyrkosyn och mission

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:75. I punkt 1 föreslås att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att utarbeta en plan för spridning och utbildning utifrån de ekumeniska dokumenten *The Church* och *Mission and Evangelism*. Utskottet understryker vikten av dessa dokument för Svenska kyrkans reflektion över identitet och uppdrag. Därför föreslår utskottet kyrkomötet att bifalla punkt 1 i motionen. Då denna punkt innefattar spridning av och utbildning utifrån dokumenten, på samtliga nivåer inom Svenska kyrkan, menar utskottet att punkt 2 och 3 i motionen är tillgodosedda och föreslår därför kyrkomötet att avslå dem.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2013:75 punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:75 punkt 2.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:75 punkt 3.

Motionens förslag

Motion 2013:75 av Eva-Maria Munck m.fl., Nya dokument från Kyrkornas världsråd om kyrkosyn och mission

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta en plan för spridning och utbildning utifrån de nya dokumenten *Mission och evangelism* och *The Church* från Kyrkornas världsråd.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta samtalsunderlag kring dokumenten som underlättar diskussion i församlingar och stift.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkomötets presidium att förmedla dokumenten till kyrkomötets ledamöter.

Bakgrund

Inför Kyrkornas världsråds (KV) 10:e generalförsamling i november 2013 har de två kommissionerna inom KV – *Commission for World Mission and Evangelism* (CWME) och *Commission for Faith and Order* – arbetat fram två ekumeniska grunddokument om kyrkans identitet och uppdrag.

Kommissionerna består av representanter från ortodoxa, anglikanska, protestantiska, katolska och pentekostala kyrkor – en bred ekumenisk sammansättning.

Dokumentet från Faith & Order är ett s.k. konvergensdokument – vilket innebär att det har mycket hög ekumenisk status. Det har tidigare endast kommit ett konvergensdokument, det s.k. Lima-dokumentet (BEM) 1982. Dokumentet

från CWME är inte ett konvergensdokument och är betydligt kortare än Faith & Order-dokumentet. Samma ekumeniska breda representation ligger dock bakom båda dokumenten. Dokumenten finns tillgängliga på engelska på www.svenska-kyrkan.se/ekumenik. Översättning av dokumenten till svenska är genomförd men ännu inte publicerad.

Dokumentet har tillkommit genom en mångårig process där medlemskyrkor fått tillfälle att respondera vid ett flertal tillfällen. Missionsdokumentet *Together Towards Life: Mission and Evangelism in Changing Landscapes* formulerar nya teologiska perspektiv på mission, t ex "mission from the margins". Med detta menar man att evangeliet tydligast bärs av de som befinner sig i marginaliserade situationer samt för en diskussion om vilka konsekvenser det kan få för kyrkan. I dokumentet *The Church* formuleras vad den världsvida kyrkan idag kan säga om vad det är att vara kyrka, samt vad detta kan betyda för kyrkans uppdrag.

Processen kring *Baptism Eucharist Ministry*

Det ekumeniska dokumentet *Dop Nattvard Ämbete* utarbetades av Faith & Order-kommissionen inom KV och fastställdes vid kommissionens möte i Lima i januari 1982. KV:s generalförsamling i Vancouver 1983 beslöt begära svar från medlemskyrkorna med ställningstagande till dokumentet. Frågan om ett officiellt svar från Svenska kyrkan aktualiserades vid kyrkomötet 1984 genom ett par motioner. Läronämnden, som yttrade sig över motionerna, hade förutsatt att det var kyrkomötets uppgift att avge Svenska kyrkans officiella svar och hade därför, för att underlätta kyrkomötets arbete, börjat att förbereda ärendet. I sitt yttrande 1984:23 anförde Läronämnden bl.a. att Svenska kyrkans slutgiltiga officiella svar på Limadokumentet borde avges av 1985 års kyrkomöte och att kyrkomötet 1984 borde uppdraga åt Läronämnden att utarbeta förslag till slutligt svar. Läronämnden föreslog dessutom, liksom den ena motionen, att ett omfattande studiearbete skulle genomföras under 1984 på riks-, stifts-, kontrakts- och församlingsplan innebärande möjlighet att till nämnden insända synpunkter. Detta blev också kyrkomötets beslut med det tillägget att kyrkomötet även beslöt att Läronämndens förslag till yttrande skulle översändas till kyrkomötets ledamöter före motionstidens utgång 1985. Remisser från församlingar och stift samt synpunkter från institutioner och enskilda låg till grund för Läronämndens arbete och ledde till det svarsförslag som presenterades kyrkomötets ledamöter 1985. Sex motioner med förändringsförslag på Läronämndens text inkom. Kyrkomötet avgav Svenska kyrkans officiella svar på *Dop Nattvard Ämbete* vid sitt möte 1985.

Exempel från planerade processer i relation till *The Church*-dokumentet i två av våra grannkyrkor

Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland har valt att genomföra receptionsprocessen genom att översätta dokumenten till finska, anordna workshops om dokumentens innehåll i varje stift, sända ut dem till samtliga församlingar samt dela ut dem till medlemmarna i kyrkomötet. Biskopsmötet och Finska kyrkans råd för internationella relationer kommer att avge officiella responser på dokumenten.

Church of England inleder sin process med att låta biskopsmötet kommentera dokumenten. Dessa behandlas och godkänns sedan av kyrkomötet och skickas vidare på remiss – tillsammans med en studievägledning – till stift och kontrakt. Stift och kontrakt behandlar dokumenten ger respons tillbaka till biskopsmöte och kyrkomöte varvid debatt i kyrkomötet följer och slutgiltig formulering av Church of Englands svar på *The Church* fastställs.

Vad gäller missionsdokumentet har Kyrkornas världsråd inte begärt ett officiellt svar på detta utan överlämnar dokumentet till medlemskyrkorna med uppmaningen att initiera en s.k. receptionsprocess – en process där dokumentens innehåll får påverka Svenska kyrkans syn på sin identitet och sitt uppdrag. Sveriges kristna råd arbetar – tillsammans med studieförbundet Sensus – med att producera en studievägledning för missionsdokumentet, lämplig att använda i församlingar. Det finns inga bestämda ordningar för hur en receptionsprocess av ekumeniska dokument ska genomföras inom Svenska kyrkan. Metoderna har skiftat beroende på dokumentens karaktär och i vilken tid de presenterats.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2013:75 punkt 1 samt att avslå punkterna 2 och 3.

Utskottet menar att Svenska kyrkan kontinuerligt behöver reflektera över sin identitet och sitt uppdrag, inte minst i vår tid. Utskottet understryker därför betydelsen av dokumenten *The Church* och *Mission and Evangelism* för Svenska kyrkan. Utskottet menar att ett officiellt svar på dokumentet *The Church* förutsätter en väl genomarbetad text, formulerad utifrån samtal och reflektion på samtliga nivåer inom Svenska kyrkan.

Utskottet uttrycker oro över en försvagad förståelse av mission inom Svenska kyrkan och menar att missionsdokumentet *Mission and Evangelism* erbjuder nya sätt att tänka kring mission och kyrkans uppdrag. Utskottet anser att detta missionsdokument ska göras tillgängligt för samtal och reflektion på samtliga nivåer inom Svenska kyrkan. Därför föreslår utskottet kyrkomötet bifalla punkt 1 i motion 2013:75. Då denna punkt innefattar spridning av och utbildning utifrån dokumenten, på samtliga nivåer inom Svenska kyrkan, menar utskottet att övriga punkter i motionen är tillgodosedda och föreslår därför kyrkomötet att avslå punkterna 2 och 3.

Uppsala den 26 september 2013

På Ekumenikutskottets vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Kristin Molander, sekreterare

Beslutande: Britas Lennart Eriksson, Agneta Brendt, Evy Annér, Lars Stjernkvist, Lina Larhult, Hakon Långström, Marija Kogler Johnsson, Inga Alm, Erik A Egervärn, Eva-Maria Munck, Katarina Wedin, Margit Borgström, Anders Novak, Tomas Jansson, Ida Netzel

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Göran Karlsson, Karin Perjus, Måns Gustafsson Per-Olof Flodström, Gunilla Eldebro, Jenny Delén, Kristina Backe, Ulla Rickardsson, Sofia Rosenquist, Teresia Derlén, Lilian Nilsson, Agneta Hyllstam, Fredrik Sidenvall, Kjell Petersson

Biskop Hans-Erik Nordin har deltagit i utskottets överläggningar.